

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

Немањина 22-26, Београд

- Министру, господину Младену Шарчевићу -

Поштовани,

Факултет безбедности Универзитета у Београду је учесник научно-истраживачког пројекта у оквиру Еразмус плус програма, под називом *Improving Academic and Professional Education Capacity in Serbia in the area of Safety & Security (by means of strategic partnership with the EU) / ImprESS*. Осим Универзитета у Београду, Факултета безбедности, чланови пројектног Конзорцијума су: Криминалистичко-полицијска академија из Београда; Универзитет одбране Републике Србије, Универзитет Едуконс из Новог Сада, Институт R-Tech из Крагујевца, Универзитет Метрополитен из Ниша, Steinbeis University из Берлина, Немачка, The University of Stuttgart, из Штутгарта, Немачка (USTUTT); Институт ATRISc, из Стразбура, Француска; Sant'Anna School of Advanced Studies из Пизе, Италија и The Main School of Fire Service из Варшаве, Пољска.

Кључни циљ овог пројекта је изградња *Модела унапређења образовних капацитета Србије у области студија безбедности*, и то кроз формирање јединственог приступа наукама безбедности у циљу постизања оптималног знања студената из те области, а уз стратешку сарадњу са Европском унијом кроз механизме Европског простора високог образовања.

Остварење циљева пројекта захтева темељну анализу свих досадашњих искустава и постигнутих резултата Републике Србије у процесу достизања европских стандарда и критеријума у области високог образовања. Наше учешће у пројекту подразумева и анализу законског оквира у области образовања, а нарочито оних законских одредби чије одредбе (не)присуство представља проблем за унапређење и развој наука безбедности.

У том смислу, разматрајући одредбе релевантних прописа из ове области, усагласили смо одређене закључке у вези постојећег правног оквира, на које указујемо овом приликом.

1. Примарно сматрамо важним анализу Правилника о научним, уметничким, односно стручним областима у оквиру образовно-научних, односно образовно уметничких поља, који је донео Национални савет за високо образовање, 2017. Године. У том Правилнику је одредбама члана 4., дефинисано да поље Друштвено-хуманистичких наука обухвата следеће научне односно стручне области:

1. Библиотекарство, архиварство и музеологија;
2. Економске науке;
3. Историјске, археолошке и класичне науке;
4. Културолошке науке и комунологија;
5. Менаџмент и бизнис
6. Педагошке и андрагошке науке;
7. Политичке науке;
8. Правне науке;
9. Психолошке науке;
10. Социолошке науке;
11. Специјална едукација и рехабилитација;
12. Теологија;
13. Физичко васпитање и спорт;
14. Филозофија;
15. Филолошке науке;
16. Науке о уметностима;
17. Криминалистичке науке.

Сходно наведеном, а првенствено се водећи основним критеријумима који су кључни у одређивању неке области као науке, јасно је да наведеном попису недостају **науке безбедности** знања и способности из разлитих области друштвених наука, а по потреби и других природних и техничких наука. Ово нарочито имајући у виду да су човек (као појединац) и друштво (у целини), као и његово природно окружење, угрожени су из најразличитијих извора и изложени различитим врстама ризика, са све већом тенденцијом угрожавања. Афирмација наука безбедности као посебне научне области препозната је у раду стручних тела и Сената Универзитета у Београду који је већ предложио Националном савету за високо образовање да се Члан 4. *Правилника о научним, уметничким, односно стручним областима у оквиру образовно-научних, односно стручно-уметничких поља* прошири ставом – "18. Науке безбедности".

Такође, уочили смо да да Закон о приватном обезбеђењу (Сл. гласник РС, бр. 104/13, 42/15, 87/18) не прави кључну и функционалну дистинкцију степена, врсте образовања и радног искуства који су потребни за одређене послове у области безбедности приликом прописивања потребних на пословима овлашћеног полицијског службеника, безбедносно овалаштајним пословима, пословима професионалног припадника Војске Србије, пословима правосудне страже и пословима извршења кривичних санкција, и лицу које има средње образовање за образовни профил техничар обезбеђења или техничар безбедности као и лицу које има високо образовање на студијама првог степена из области безбедности. Наиме, одредбама члана 12. став 4. овог Закона, свим наведеним лицима издаје се лиценца уколико испуњавају услове предвиђене ставом 1. тачке 1) -7), као и тачком 9), истог члана. На овај начин, Закон је недопустиво изједначио средње и високо образовање у области безбедности што не одговара разликовање сложености наведених послова и омогућава да лица која нису адекватно едукована обављају изузетно сложене и осетљиве послове и задатке, чије ће последице неминовно представљати проблем.

Лиценца за процену ризика у заштити лица, имовине и пословања, која по својој природи захтева посебна стручна знања и висок ниво образовања, није издвојена у смислу дефинисања нарочитих образовних предуслова за њено стицање, чиме је

допуштено да исту стекну лица са средњим или високим образовањем, што није у складу са идејом професионализације и унапређења сектора приватне безбедности, а у супротности је и са принципима и правилима националног стандарда за процену ризика, који представља важан струковни стандард у датој области. Да не говоримо да је на овај начин Закон поставио у исту раван средње и високо образовање из области безбедности, чиме се практично ниподаштава значај четворогодишњих академских или трогодишњих струковних студија, као и одговарајућих мастер и специјалистичких програма, заступљених код домаћих факултета матичних за област безбедности.

2. Сматрамо такође законодавним пропустом и чињеницу да прописи у области безбедности и здравља на раду не препознају у довољној мери значај и предности високог образовања у области безбедности, чиме су наши корпоративни субјекти ускраћени за можда и најстручније кадрове у овој области. Схватато да су предрасуде и инерција грађени деценијама усадиле навику да се одређени, устаљени профили занимања преписују нормама одређених Закона, али високошколске установе из области безбедности образују и припремају за рад лица која су специјализована и најстручнија за дату област. У том смислу указујемо да одредбе члана 5. Правилника о условима за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду (Сл. гласник РС бр. 16/18) којима је прописано да се лиценца за обављање послова безбедности и здравља на раду може издати на захтев правног лица или предузетника, под условом да правно лице, односно предузетник има у радном односу најмање два запослена на неодређено време са пуним радним временом који имају стечено високо образовање на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету из научне, односно стручне области у оквиру образовно-научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука или медицинских наука, положеним стручним испитом о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду и најмање три године радног искуства на пословима безбедности и здравља на раду, односно заштите на раду и ако оснивачу или са њим повезаном лицу, односно предузетнику или са њим повезаном лицу у смислу прописа о привредним друштвима лиценца издата у складу са законом није одузета у претходне три године. Мишљења смо да је нужно потребно укључити и образовање из научне односно стручне области безбедности у опсег ове одредбе, јер природа послова безбедности и здравља на раду има непосредне везе са образовним програмом високошколских установа матичних за безбедност.

3. Осим наведеног, истичемо и да смо врло позитивно оценили доношење Правилника о организацији, спровођењу, издавању сертификата и поступку вођења евиденције за кратке програме студија (Службени гласник РС, број 32/19) на основу Закона о високом образовању (Службени гласник РС, број 88/17, 27/18, 73/18, 67/19). Пре доношења и ступања на снагу наведеног Правилника, чланови конзорцијума су више пута истицали да је увођење нових форми професионалног образовања у оквиру високошколских установа веома важан корак ка осавремењивању студија безбедности и њиховој хармонизацији са образовним стандардима земаља Европске уније. Кратки програми студија могу представљати мост између науке и струке и донети виши степен практичне оспособљености свршених полазника.

Имајући наведено у виду, позивамо Вас и молимо да подржите иницијативу научне заједнице коју чине чланови конзорцијума и нашу идеју о изменама релевантних прописа, коју ћемо представити надлежним органима. Отворени смо,

уколико сматрате да је то потребно за сваки вид организовања сусрета и састанака са Министарстваом и другим релевантним институцијама.

Срдачан поздрав,

С поштовањем,

Проф. др Владимир Цветковић, декан